

Sprawa C-430/24 [Badzhanova]ⁱ**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

19 czerwca 2024 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Sofijski rajonen syd (Bułgaria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

19 czerwca 2024 r.

Wnioskodawca:

K.P.V.

POSTANOWIENIE**Nr 25215**

Sofia, 19 czerwca 2023 r.

Sofijski rajonen syd (sąd rejonowy w Sofii, wydział cywilny, **28. skład orzekający**)

[...]

[...]

[...] uwzględnił, co następuje:

- 1 Postępowanie toczy się w trybie art. 267 akapit [pierwszy] TFUE.
- 2 Dotyczy ono wykładni przepisów o jurysdykcji krajowej w sprawach prywatnoprawnych, o których mowa w art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, oraz możliwości nakładania przez państwa ograniczeń jurysdykcji krajowej, o której mowa w tym przepisie.

ⁱ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

1. STRONY SPORÓW:

3 1.1. Wnioskodawca:

4 Wnioskodawcą w sprawie jest K.P.V., obywatelka Bułgarii z zarejestrowanym adresem stałego zamieszkania w P., Bułgaria, która wskazała w sprawie, że zwykle przebywa w L., Francja.

5 [...]

6 1.2. Dłużnik:

7 Dłużnik (osoba występująca w charakterze pozwanego w ewentualnym późniejszym postępowaniu wszczętym na podstawie powództwa) nie został jeszcze ukonstytuowany, ponieważ postępowanie jest jednostronne, a możliwość wzięcia w nim udziału zostanie mu przyznana dopiero po wydaniu nakazu zapłaty jako aktu w sprawie (zob. pkt 32–33 wyroku z dnia 9 września 2022 r. w sprawach połączonych C-208/20 i C-256/20, Toplofikatsia Sofia i in.).

8 Jednakże, aby uzasadnić międzynarodowy element sprawy, należy wskazać, że wniosek jest skierowany przeciwko Deutsche Lufthansa AG [...] – spółce z siedzibą w Niemczech, o której głównym zarządzie wiadomo, iż znajduje się on we Frankfurcie nad Menem.

2. ŻĄDANIA STRON:

9 Wnioskodawczynie dochodzi odszkodowania za odwołanie lotu w ramach całej podróży, która powinna była rozpocząć się w [...], we Francji, i zakończyć się lądowaniem na lotnisku w Sofii w Bułgarii. Zażądała ona również zasądzenia odsetek za zwłokę.

3. PRAWO KRAJOWE:

10 3.1. Graždanski procesualen kodeks (kodeks postępowania cywilnego, zwany dalej „GPK”) (opubl. w „Dyrżawen westnik”, DW, nr 59 z dnia 20 lipca 2007 r., w mocy od dnia 1 stycznia 2008 r., z późn. zm. – DW, nr 39 z dnia 1 maja 2024 r.):

Doręczenie przedsiębiorcom i osobom prawnym

11 „Artykuł 50. (1) Miejscem doręczenia przedsiębiorcy i osobie prawnej wpisanej do właściwego rejestru jest ostatni adres wpisany do rejestru.

1. Jeżeli dana osoba opuściła swój adres, a jej nowy adres nie został wpisany do rejestru, wszystkie zawiadomienia są załączane do akt postępowania i uznaje się je za prawidłowo doręczone. [...].

Doręczenia przebywającym w kraju obcokrajowcom

- 12 Artykuł 53. Doręczeń przebywającym w kraju obcokrajowcom dokonuje się na adres wskazany przez odpowiednie służby administracyjne.

Wydanie nakazu zapłaty

- 13 Artykuł 411. (1) [...] (uzup. [...] nr 100 z 2019 r.) Wniosek składa się w Rajonen syd (sądzie rejonowym) miejsca stałego zamieszkania lub siedziby dłużnika, który to sąd w trzydniowym terminie dokonuje z urzędu sprawdzenia właściwości miejscowej. Wniosek przeciwko konsumentowi składa się do sądu, w którego okręgu znajduje się aktualny adres konsumenta, lub, w przypadku braku aktualnego adresu, do sądu miejsca jego stałego adresu. Jeśli sąd uzna, że sprawa nie należy do jego właściwości, przekazuje ją niezwłocznie do właściwego sądu.
1. (Zmien. – DW, nr 50 z 2015 r.) Sąd rozpatruje wniosek na posiedzeniu wstępnym i wydaje nakaz zapłaty w terminie określonym w ust. 1, z wyjątkiem gdy:
 1. [...] wniosek nie spełnia wymogów określonych w art. 410, a wnioskodawca nie usunął stwierdzonych nieprawidłowości w trzydniowym terminie od chwili zawiadomienia;
 2. wniosek jest niezgodny z prawem lub z dobrymi obyczajami;
 3. [...] wniosek opiera się na nieuczciwym warunku w umowie zawartej z konsumentem lub istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo w tym względzie;
 4. [...] dłużnik nie ma stałego adresu lub siedziby na terytorium Republiki Bułgarii;
 5. [...] dłużnik nie ma miejsca zwykłego pobytu lub miejsca prowadzenia działalności na terytorium Republiki Bułgarii.
 6. Uwzględniając wniosek, sąd wydaje nakaz zapłaty, którego odpis doręcza się dłużnikowi.

Zaskarżenie

- 14 Artykuł 413. (1) Nakaz zapłaty nie podlega zaskarżeniu przez strony, z wyjątkiem części dotyczącej kosztów.
1. [...] Wnioskodawca może zaskarżyć postanowienie, w którym oddalono wniosek w całości lub w części, zażaleniem, z którego nie sporządza się odpisu dla celów doręczenia”.
- 15 **3.2.** Tyrgowski zakon (ustawy – prawo handlowe) (opubl. DW, nr 48 z dnia 19 czerwca 1991 r., z późn. zm. – DW, nr 41 z dnia 10 maja 2024 r.):

Oddział zagranicznej osoby prawnej

- 16 „Artykuł 17a. [...] Oddział zagranicznej osoby prawnej, zarejestrowany i posiadający – zgodnie z prawem krajowym – zdolność do prowadzenia działalności gospodarczej, jest wpisywany do rejestru działalności gospodarczej.
1. Oprócz informacji, o których mowa w art. 17 ust. 2, wniosek o dokonanie wpisu zawiera również informacje dotyczące:
 1. [...] formy prawnej, firmy lub nazwy i siedziby zagranicznej osoby prawnej, a także firmy oddziału, jeżeli jest ona inna niż firma zagranicznej osoby prawnej;
 2. rejestru i numeru, pod którym wpisana jest zagraniczna osoba prawna, jeżeli przewidziano to w prawie właściwym;
 3. prawa państwa mającego zastosowanie do zagranicznej osoby prawnej, jeżeli nie jest to prawo państwa członkowskiego Unii Europejskiej;
 4. osób reprezentujących zagraniczną osobę prawną zgodnie z rejestrem, w którym jest ona wpisana, jeżeli taki rejestr istnieje, sposobu reprezentacji, a także likwidatorów i syndyków oraz ich uprawnień”.
- 17 **3.3. Zakon za registyr „BULSTAT”** (ustawa o rejestrze BULSTAT) (opubl. DW, nr 39 z dnia 10 maja 2005 r., z późn. zm. – DW, nr 84 z dnia 6 października 2023 r.):
- 18 „**Artykuł 3.** (1) W rejestrze BULSTAT wpisuje się: [...]
1. zagraniczne osoby prawne:
 - a) które prowadzą działalność gospodarczą w danym państwie, w tym za pośrednictwem miejsca prowadzenia działalności lub stałej bazy lub zakładu, lub [...]
- 19 **Artykuł 7.** (1) [...] W przypadku podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–8 oraz w art. 3 ust. 2 i 3, w rejestrze BULSTAT wpisuje się następujące informacje i okoliczności: [...]
1. siedzibę i adres zarządu;
 2. [...] adres do korespondencji, a także numer telefonu, faksu i adres poczty elektronicznej;
 3. adres miejsca prowadzenia działalności lub adres nieruchomości [...]
- 20 **3.4. Danyczno-osiguritelen procesualen kodeks** (kodeks postępowania w sprawach podatkowych i z zakresu zabezpieczenia społecznego) (opubl. DW,

nr 105 z dnia 29 grudnia 2005 r., z późn. zm. – DW, nr 36 z dnia 23 kwietnia 2024 r.):

21 „§ 1. W rozumieniu niniejszego kodeksu:

1. »Miejscem prowadzenia działalności gospodarczej« jest:

1. określone miejsce (stanowiące własność, wynajmowane lub użytkowane na innej podstawie), za pośrednictwem którego zagraniczna osoba prawna prowadzi działalność gospodarczą w całości lub w części w kraju, takie jak na przykład: miejsce zarządu; oddział; przedstawicielstwo handlowe zarejestrowane w kraju; biuro; kancelaria; pracownia; zakład; warsztat (fabryka); sklep; magazyn handlowy; serwis; miejsce montażu; plac budowy; kopalnia; kamieniołom; studnia; odwiert naftowy lub gazowy; źródło lub inne miejsce wydobycia zasobów naturalnych;
2. wykonywanie działalności w kraju przez osoby upoważnione do zawierania umów w imieniu zagranicznych osób prawnych, z wyjątkiem działalności przedstawicieli o niezależnym statusie na podstawie rozdziału szóstego Tyrgowski zakon;
3. stałe dokonywanie transakcji handlowych z miejscem wykonania w kraju, nawet gdy zagraniczna osoba prawna nie ma stałego przedstawiciela lub określonego miejsca”.

22 **3.5. Zakon za nasyczawane na investiciite** (ustawa o wspieraniu inwestycji) (opubl. DW, nr 97 z dnia 24 października 1997 r., z późn. zm. – DW, nr 20 z dnia 8 marca 2024 r.):

23 „**Artykuł 24.** [...] (1) Zagraniczne osoby prawne, które są uprawnione do prowadzenia działalności gospodarczej na mocy ustawodawstwa krajowego, mogą zakładać przedstawicielstwa handlowe w kraju, które muszą być zarejestrowane w bułgarskiej izbie handlowo-przemysłowej.

1. Przedstawicielstwa, o których mowa w ust. 1, nie są osobami prawnymi i nie mogą prowadzić działalności gospodarczej.
2. Transakcje zawierane przez osobę zagraniczną z rezydentami na potrzeby przedstawicielstwa zarejestrowanego przez nią zgodnie z ust. 1 przeprowadza się w trybie dokonywania transakcji pomiędzy rezydentami”.

24 **3.6. Orzecznictwo krajowe:**

25 Przytoczono orzecznictwo Wyrchowen kasacionen syd (najwyższego sądu kasacyjnego) w konkretnych sprawach, które nie jest wiążące. Przytoczono również orzecznictwo instancji odwoławczej tutejszego sądu w sprawach

rozpatrywanych w ramach postępowania nakazowego – Sofijski gradski syd (sądu dla miasta Sofii). [...]

- 26 **3.6.1. Postanowienie nr 547/22.08.2013 r.** [...] Wyrchowen kasacionen syd [...]
- 27 „Stwierdzenie sądu odwoławczego, że wniosek nie spełnia zarówno wymogu określonego w pkt 3, jak i wymogu określonego w art. 411 GPK ust. 2 pkt 4, ponieważ dłużnik ma siedzibę poza granicami kraju, zawiera w sposób dorozumiany rozstrzygnięcie sądu o braku miejsca prowadzenia działalności przez spółkę zagraniczną, pomimo zarejestrowania przez nią oddziału w Bułgarii, a równocześnie stanowi wyrażenie stanowiska sądu, że wystarczające jest stwierdzenie istnienia jednej z dwóch negatywnych przesłanek, o których mowa w art. 411 ust. 2 pkt 3 i 4 GPK [w wersji przed 2019 r., uwaga sądu odsyłającego], aby oddalić wniosek o wydanie nakazu zapłaty. [...]
- 28 Zgodnie z art. 411 ust. 2 pkt 3 i 4 GPK przesłanką wydania nakazu zapłaty jest formalny lub faktyczny związek dłużnika z terytorium Republiki Bułgarii: w przypadku osób fizycznych – miejsce stałego zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w kraju, a w przypadku osób prawnych – siedziba lub miejsce prowadzenia działalności. Wyłącznie rezydenci mogą mieć miejsce stałego zamieszkania lub, odpowiednio, siedzibę w kraju w rozumieniu art. 411 ust. 2 pkt 3 GPK. W związku z tym weryfikacja miejsca zwykłego pobytu lub miejsca prowadzenia działalności na terytorium Republiki Bułgarii zgodnie z art. 411 ust. 2 pkt 4 GPK jest przeprowadzana wyłącznie w odniesieniu do zagranicznych osób fizycznych lub prawnych. Wystarczające jest istnienie jednego z powiązań z terytorium państwa, o których mowa w art. 411 ust. 2 pkt 3 lub 4 GPK, aby dopuszczalne było wydanie nakazu zapłaty przeciwko dłużnikowi – osobie prawnej, przy uwzględnieniu kryterium terytorialnego. Wynika to również z możliwości, przy istnieniu któregośkolwiek z dwóch powiązań (siedziba lub miejsce prowadzenia działalności), przeprowadzenia przymusowej egzekucji na podstawie nakazu zapłaty przeciwko osobie prawnej na terytorium kraju przez właściwe w tym względzie organy.
- 29 Oddział jest wyodrębnieniem części działalności przedsiębiorcy poza miejscowością, w której znajduje się jego siedziba, jest częścią przedsiębiorstwa przedsiębiorcy, który prowadzi za jego pośrednictwem działalność gospodarczą, a prawa i obowiązki powstają dla przedsiębiorcy, ponieważ oddział nie jest podmiotem prawa. Poprzez zarejestrowanie oddziału zgodnie z art. 17a Tyrgowski zakon zagraniczne osoby prawne prowadzą również działalność gospodarczą na terytorium Republiki Bułgarii, z czego wynika, że w rozumieniu art. 411 ust. 2 pkt 4 GPK te osoby prawne mają miejsce prowadzenia działalności na terytorium kraju.
- 30 Zgodnie z art. 411 ust. 2 pkt 3 i 4 GPK w przypadkach, gdy osoba prawna – dłużnik, nie ma zarejestrowanej siedziby w kraju, lecz ma miejsce prowadzenia działalności na jego terytorium poprzez oddział zarejestrowany na podstawie art. 17a Tyrgowski zakon, to przez „siedzibę” dłużnika w rozumieniu art. 411

GPK, jako kryterium określające właściwość miejscową przy składaniu wniosku, należy rozumieć siedzibę oddziału zagranicznej osoby prawnej. Przepisy regulujące postępowanie nakazowe są szczególne w stosunku do ogólnych zasad postępowania cywilnego, w związku z czym art. 20 Tyrgowski zakon nie ma zastosowania w drodze analogii przy określeniu sądu właściwego miejscowo w zakresie wniosku o wydanie nakazu zapłaty.

- 31 W świetle powyższego zdaniem tutejszego sądu na zadane pytania należy udzielić następującej odpowiedzi: „Można wydać nakaz zapłaty przeciwko dłużnikowi – zagranicznej osobie prawnej, która ma zarejestrowany oddział na terytorium kraju, przy czym zgodnie z art. 411 ust. 2 pkt 3 i 4 GPK przez »siedzibę« dłużnika w rozumieniu art. 411 GPK, określającą sąd właściwy miejscowo, należy rozumieć siedzibę oddziału zagranicznej osoby prawnej – dłużnika”.
- 32 **3.6.2. Postanowienie nr 60275/03.12.2021 r. [...]** Wyrchoven kasacionen syd [...]:
- 33 „Zgodnie z art. 53 GPK doręczenia zawiadomień przebywającym w kraju cudzoziemcom dokonuje się pod adresem wskazanym w odpowiednich służbach administracyjnych. W orzecznictwie dotyczącym stosowania art. 53 GPK przyjęto, że w przepisie tym przewidziano istnienie zarejestrowanego adresu w odpowiednim urzędzie administracyjnym, takim jak Agencija po wpiswanijata (agencja ds. rejestrowych), w której prowadzi się i utrzymuje rejestr BULSTAT jako jednolity elektroniczny scentralizowany rejestr służący do jednolitej identyfikacji wszystkich osób fizycznych i prawnych oraz innych podmiotów prawnych prowadzących odpowiednią działalność na terytorium Republiki Bułgarii. W [...] Zakon za registryr BULSTAT przewidziano, że zarejestrowane adresy zagranicznych osób fizycznych posiadających nieruchomości w Bułgarii są adresami do korespondencji na terytorium kraju ze wszystkimi instytucjami państwowymi, co określa znaczenie prawne zarejestrowanego adresu w rejestrze BULSTAT jako rejestracji adresu w rozumieniu GPK [...]”.
- 34 **3.6.3. Postanowienie Sofijski gradski syd (sądu dla miasta Sofii) nr 18898/25.09.2014 r. wydane w drugiej instancji w sprawie cywilnej nr 5383/2014 r. [...]**:
- 35 „Kwestię istnienia negatywnych przesłanek, o których mowa w art. 411 ust. 2 pkt 3 i 4 GPK, sąd bada z urzędu i, w razie zaistnienia takiej negatywnej przesłanki, odmawia wydania nakazu zapłaty. Zgodnie ze wskazanymi przepisami nakazu zapłaty nie wydaje się, jeżeli dłużnik nie ma siedziby lub miejsca prowadzenia działalności na terytorium Republiki Bułgarii. W niniejszej sprawie wnioskodawca wskazał jako dłużnika T.H.Y., przedstawiciela handlowego Turkish Airlines na Republikę Bułgarii, wpisanego do rejestru handlowego bułgarskiej izby handlowo-przemysłowej. W art. 24 ust. 1 Zakon za nasyrzczawane na investiciite wskazano, że osoby zagraniczne uprawnione do prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie ich przepisów krajowych mogą otwierać w kraju przedstawicielstwa handlowe, które muszą być zarejestrowane w

bułgarskiej izbie handlowo-przemysłowej, a zgodnie z art. 24 ust. 2 nie są one osobami prawnymi i nie mogą prowadzić działalności gospodarczej. Działalność gospodarcza jest prowadzona przez samego przedsiębiorcę, a nie przez przedstawicielstwo handlowe. Zaistniały określone w art. 411 ust. 2 pkt 3 i 4 GPK negatywne przesłanki wydania nakazu zapłaty, w związku z czym zażalenie jest bezzasadne, a zaskarżone postanowienie powinno zostać utrzymane w mocy”.

- 36 Składy orzekające Sofijski rajonen syd (sądu rejonowego w Sofii) częściowo zastosowały się do ostatnio przytoczonego postanowienia, a częściowo – wydały nakazy zapłaty przeciwko osobom zagranicznym, których jedynym związkiem z terytorium Republiki Bułgarii jest istnienie przedstawicielstwa handlowego zarejestrowanego w bułgarskiej izbie handlowo-przemysłowej.

4. OKOLICZNOŚCI FAKTYCZNE LEŻĄCE U PODSTAW SPORU

- 37 Wnioskodawczyni twierdzi, że nabyła bilet od dłużnika, przy czym, pomimo pouczeń udzielonych jej przez sąd, odmawia ona odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób dokonała zakupu, i powołuje się w swojej odpowiedzi na wskazówki udzielone przez niniejszy sąd, jedynie na ogólnych zasadach jurysdykcji określonych w art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, twierdząc, że okoliczność, iż samolot miał wylądować w Sofii, stanowi wystarczającą podstawę do tego, aby tutejszy sąd miał jurysdykcję w sprawie, i że nie mają zastosowania żadne inne ograniczenia określone w prawie krajowym.
- 38 Bilet przedłożony w sprawie pochodzi ze strony internetowej przewoźnika, został wystawiony w języku francuskim i wysłany w dniu 28.9.2022 r. z adresu e-mail online@booking.lufthansa.com. Bilet ma kod rezerwacji UOVOI6 i przewidziano w nim loty z lotniska [...] w dniu 19.12.2022 r. o godz. 10.50 na lotnisko we Frankfurcie nad Menem, a także w dniu 19.12.2022 r. o godz. 14.20 z tego ostatniego lotniska na lotnisko w Sofii.
- 39 Podniesiono, że lot nie został wykonany, przy czym przedstawiono również reklamację złożoną przewoźnikowi, którą przesłano pocztą elektroniczną w dniu 23.12.2022 r.
- 40 Zgodnie z informacją z elektronicznego systemu rejestru BULSTAT przyszedł dłużnik – Deutsche Lufthansa AG – jest spółką prawa niemieckiego, która rozwija w Bułgarii „doradztwo w zakresie zarządzania i innej działalności gospodarczej”, nie zarejestrowała formalnie oddziału w Bułgarii zgodnie z Tyrgowski zakon, a także ma zarejestrowane miejsce prowadzenia działalności pod adresem [w] Sofii [...].

41 5. ZWIĄZEK Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ, POTRZEBA DOKONANIA WYKŁADNI:

42 5.1. Pytanie pierwsze – ograniczenia jurysdykcji:

- 43 Potrzeba wykładni wynika z konieczności doprecyzowania granic, w jakich przepisy krajowe mogą nakładać ograniczenia na jurysdykcję swoich sądów w określonych postępowaniach, gdy te ostatnie są objęte przedmiotowym zakresem stosowania rozporządzenia (UE) nr 1215/2012. Należy wyjaśnić, w jakim zakresie rozporządzenie to ustanawia jednolity system pełnej harmonizacji przepisów jurysdykcyjnych, a w jakim wprowadza jedynie przepisy ramowe dotyczące ustawodawstw różnych państw Unii.
- 44 Prawo bułgarskie ustanawia szczególne zasady jurysdykcji w odniesieniu do krajowych postępowań w sprawie wydania nakazów zapłaty, wyłączając wydawanie takich nakazów w przypadkach, gdy dłużnik nie ma stałego adresu lub siedziby na terytorium Bułgarii lub nie ma miejsca zwykłego pobytu w kraju lub zarejestrowanego miejsca prowadzenia działalności. W ten sposób przepisy dotyczące jurysdykcji w tym konkretnym postępowaniu wykluczają alternatywne jurysdykcje krajowe, przewidziane na przykład w art. 7 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, mimo że rozporządzenie wyraźnie je dopuszcza.
- 45 Powstaje zatem również pytanie, czy takie ograniczenie, wprowadzone w prawie krajowym danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jest dopuszczalne w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (nie ma konieczności przytaczania poszczególnych orzeczeń, gdyż jest to zasada ugruntowana), które stanowi, że przepisy jurysdykcyjne powinny być jednolicie ustanowione i być wysoce przewidywalne. Niemniej wydaje się, że zasada zawarta w art. 5 ust. 1 wskazanego rozporządzenia wymaga, aby sądy krajowe miały jurysdykcję do rozpoznawania sporów przewidzianych w odpowiednich rozdziałach tego rozporządzenia, niezależnie od ich prawa krajowego. Podobny pogląd można ewentualnie wyprowadzić z poglądów wyrażonych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w pkt 31-34 wyroku z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie C-804/19, Markt24 GmbH, oraz w pkt 27 postanowienia z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie C-319/23, Avdzhilov – że niezależnie od względów związanych z ochroną stron, które ewentualnie mogą znaleźć się w bardziej niekorzystnej sytuacji, przepisy dotyczące jurysdykcji krajowej ustanowione w rozporządzeniu (UE) nr 1215/2012 powinny być stosowane jednolicie.
- 46 Z drugiej jednak strony postępowanie nakazowe, jako szczególne jednostronne postępowanie, zawsze przewiduje określone ograniczenia i warunki, na jakich można skorzystać z tej uproszczonej metody ochrony sądowej. Na przykład w większości ustawodawstw krajowych jest to możliwe tylko w przypadku roszczeń dotyczących środków pieniężnych lub określonego ograniczonego zakresu innych praw. Jeżeli możliwe jest ograniczenie zakresu tego postępowania ze względu na przedmiot (*ratione materiae*), to państwa powinny być również uprawnione do ograniczenia jego zakresu ze względu na miejsce (*ratione loci*).
- 47 W świetle tych dwóch możliwych linii rozumowania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej należy odpowiedź na pytanie, czy jurysdykcja krajowa przewidziana dla postępowań cywilnych na mocy rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 stanowi jedynie maksymalne ramy jurysdykcji dla sądów krajowych

określone w prawie Unii, czy też przeciwnie – reguluje prawo podmiotowe powodów do wszczęcia postępowań sądowych przeciwko pozwanym, do których ma zastosowanie którakolwiek z hipotez tego rozporządzenia (to jest reguluje pełną harmonizację). Z tego względu należy zadać pytanie, czy przepisy tego aktu, a w szczególności mające zastosowanie do okoliczności faktycznych sprawy art. 7 ust. 1 i 5, rozpatrywane w świetle ogólnych ram jurysdykcji wynikających z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, dopuszczają przepisy krajowe takie jak określone w art. 411 ust. 2 pkt 4 i 5 bułgarskiego GPK, w których przewidziano inne, bardziej ograniczone podstawy jurysdykcji.

- 48 **5.2.** Pytania drugie i trzecie – wykładnia pojęcia „filii, agencji lub innego oddziału”, a także jego znaczenia dla wykładni prawa krajowego:
- 49 Następnie, niezależnie od odpowiedzi na pytanie pierwsze, [...] biorąc pod uwagę międzynarodowy charakter sprawy, przyjęcie aktów Unii w dziedzinie jurysdykcji krajowej sądów oraz sprzeczne orzecznictwo sądów bułgarskich w zakresie pojęcia „miejsca prowadzenia działalności”, tutejszy sąd musi ustalić, w jakich granicach pojęcie „filii, agencji lub innego oddziału”, o którym mowa w art. 7 pkt 5 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, może służyć do wykładni pojęcia „miejsca prowadzenia działalności” zagranicznej osoby prawnej, o którym mowa w art. 411 ust. 2 pkt 5 GPK. W tym celu należy odpowiedzieć [na pytanie], czy pojęcie „filii, agencji lub innego oddziału” jest autonomicznym pojęciem prawa Unii, które zawsze będzie również determinować treść pojęć używanych przez prawo krajowe, czy też jest ono powiązane z definicją tych podmiotów zawartą w prawie krajowym, przy czym należy się kierować jedynie niektórymi ogólnymi cechami regulowanymi przez prawo Unii.
- 50 Pojęcie „filii, agencji lub innego oddziału”, o którym mowa w art. 7 pkt 5 rozporządzenia, nie było często przedmiotem wykładni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W pkt 33 wyroku z dnia 11 kwietnia 2019 r. w sprawie C-464/18, Ryanair DAC, wskazano trzy kryteria dotyczące możliwości ustalenia jurysdykcji krajowej według miejsca oddziału. Pierwsze dwa kryteria odnoszą się do odrębności organizacyjnej oddziału i jego zaplecza fizycznego, a trzecie kryterium dotyczy tego, czy stosunek prawny rozwija się w związku z działalnościami oddziału, które muszą być prowadzone w państwie, w którym znajduje się oddział. Z kryteriów tych wynika, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przyjmuje, zgodnie z wykładnią zawartą w pkt 11 wyroku z dnia 6 października 1976 r. w sprawie 12/76, Tessili, że pojęcie „filii, agencji lub innego oddziału” ma autonomiczne znaczenie w ramach prawa Unii i powinno być przyjmowane w ten sam sposób w systemie prawnym wszystkich państw członkowskich.
- 51 Jeżeli taka sytuacja ma miejsce, i w zakresie, w jakim chodzi o jurysdykcję krajową w sprawach cywilnych – materii zharmonizowanej rozporządzeniem (UE) nr 1215/2012 – należy przyjąć, że również w ramach krajowych systemów prawnych pojęcia używane w podobnym znaczeniu powinny mieć takie samo znaczenie. Sprawia to, że problematyczne staje się rozumienie bułgarskiego

Wyrchowen kasacionen syd wyrażone w postanowieniu z dnia 3.12.2021 r., przytoczonym w pkt 32-33 powyżej, [które wyklucza] związek między istnieniem zarejestrowanego adresu a działalnością w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej, który zgodnie z wyrokiem w sprawie C-464/18, Ryanair DAC, przytoczonym w poprzednim punkcie, powinien być związany ze stosunkiem prawnym, którego dotyczy prowadzony spór sądowy, aby stanowić podstawę jurysdykcji. W tej sytuacji konieczne jest zatem ustalenie przez tutejszy sąd, czy pojęcie to ma jednolite znaczenie w Unii i czy należy je stosować wraz z nim również przy wykładni aktów krajowych, w których przewidziano podstawy jurysdykcji inne niż określone w prawie Unii (jeżeli w odpowiedzi na pytanie pierwsze przyjęto, że jest to możliwe).

- 52 To ostatnie powinno być możliwe, ponieważ wykładnia prawa krajowego nie powinna umniejszać skuteczności prawa Unii. Ponieważ w niniejszej sprawie przepisy dotyczące jurysdykcji krajowej mają na celu zapewnienie ochrony pozwanego, a także przewidywalności właściwego sądu, przyjęcie krajowych zasad dotyczących jurysdykcji, które znacznie różnią się od zasad określonych w rozporządzeniu (UE) nr 1215/2012, może ograniczyć ochronę, którą ma zapewnić art. 5 tego rozporządzenia. Należy zatem odpowiedzieć również na pytanie, czy w niniejszej sprawie krajowe pojęcie „miejsca prowadzenia działalności” należy koniecznie interpretować zgodnie z wykładnią tego pojęcia dokonaną przez Trybunał [...], z uwzględnieniem obowiązków ustanowionych w wyroku z dnia 13 listopada 1990 r. w sprawie C-106/89, Marleasing.
- 53 Zasadniczą kwestią w niniejszej sprawie jest to, czy jurysdykcję można wywieść z warunku ustanowionego w orzecznictwie krajowym – istnienia własnej organizacji i jej formalnej rejestracji, czy też musi być ona koniecznie uzasadniona przedmiotowym związkiem między działalnością wyodrębnionej jednostki organizacyjnej (oddziału, przedstawicielstwa) a przedmiotem sprawy. W tym rozumieniu interpretacja dokonana przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydaje się być znacznie bardziej restrykcyjna.
- 54 Tutejszy skład orzekający musi dokonać wykładni pojęcia „miejsca prowadzenia działalności”; nawet w przypadku, gdyby w odpowiedzi na pytanie pierwsze przyjęto, że sąd ten jest właściwy ze względu na to, że jest sądem miejsca wykonania umowy, aby ocenić, czy po wydaniu nakazu zapłaty w sprawie będzie mógł on doręczyć ten nakaz pracownikom pozwanego w tym miejscu prowadzenia działalności. Należy zatem również wyjaśnić, czy takie miejsce prowadzenia działalności może służyć jako miejsce korespondencji ze stroną w sprawie w przypadkach, gdy prowadzi ona działalność w dziedzinie innej niż ta, której dotyczy stosunek prawny będący przedmiotem sporu stron przed sądem.
- 55 5.3. Czy istnienie „filii, agencji lub innego oddziału” określa również właściwość miejscową sądów w danym państwie[?]**
- 56 W pkt 30 wyroku z dnia 3 maja 2007 r. w sprawie C-386/05, Color Drack, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że jeżeli przepisy o

jurysdykcji krajowej w sprawach cywilnych przewidują jurysdykcję sądu miejsca (a nie państwa), w którym zaistniała dana okoliczność faktyczna, przepisy te określają nie tylko jurysdykcję krajową sądów między różnymi państwami, lecz również jurysdykcję miejscową wobec innych sądów tego państwa.

- 57 Aktualnie nie rozstrzygnięto, czy ta ogólna zasada ma zastosowanie również do spraw wniesionych w „miejscu, w którym znajduje się filia”, co powoduje konieczność zadania również tego pytania.
- 58 **5.4. W jaki sposób sąd z urzędu weryfikuje [swoją] jurysdykcję w postępowaniach jednostronnych?**
- 59 Wreszcie, w niniejszej sprawie pojawia się również pytanie, w jaki sposób należy chronić interesy dłużnika (pozwanego), który nie jest obecnie zaangażowany w postępowanie, w odniesieniu do jurysdykcji sądu, do którego wniesiono pozew. Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 28 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 sądy krajowe orzekają o swojej jurysdykcji w sprawach, do których ma zastosowanie to rozporządzenie, dopiero po umożliwieniu przez nie pozwanej zakwestionowania ich jurysdykcji. Zasada ta ma charakter ogólny, a jedyny wyjątek od niej przewidziano w przypadkach jurysdykcji wyłącznej, o której mowa w art. 24 rozporządzenia.
- 60 Jednocześnie jednak w pkt 32-33 wyroku z dnia 9 września 2021 r. w sprawach połączonych C-208/20 i C-256/20, Toplofikatsia Sofia, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 nie ma zastosowania do przepisów dotyczących wejścia w życie aktów sądowych po ich wydaniu, jak również w odniesieniu do możliwości ich uchylecia i stwierdzenia ich nieważności. W takiej sytuacji tutejszy sąd nie ma możliwości oceny ewentualnego zarzutu dłużnika dotyczącego braku jurysdykcji krajowej po wydaniu nakazu zapłaty, a zgodnie z prawem krajowym sąd ten nie ma możliwości zwrócenia się do dłużnika o stanowisko przed wydaniem nakazu. W tej sytuacji powstaje pytanie, czy art. 28 ust. 1 tego rozporządzenia ma w ogóle zastosowanie w postępowaniach jednostronnych, takich jak postępowanie dotyczące wydania nakazu zapłaty, czy też w takich przypadkach sąd musi orzec o swojej jurysdykcji, nie czekając na stanowisko pozwanej.
- 61 Mając na uwadze powyższe, tutejszy sąd stwierdza, że powinien zawiesić postępowanie [...] w sprawie i zadać Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej, na podstawie art. 267 akapit pierwszy TFUE, pytania dotyczące wykładni prawa Unii.
- 62 W związku z powyższym Sofijski rajonen syd (sąd rejonowy w Sofii), 28. skład orzekający, na podstawie art. 267 akapit [pierwszy] TFUE,

Postanawia:

- 63 **ZAWIESIĆ** postępowanie [...] do chwili wydania orzeczenia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przedmiocie poniższych pytań[;]

64 **ZWRÓCIĆ SIĘ do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami dotyczącymi wykładni prawa Unii:**

65 1. Czy art. 7 pkt 1 lit. a) i art. 7 pkt 5 w związku z art. 5 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona) należy interpretować w ten sposób, że

przewidziano w nim bezwzględnie obowiązujące przepisy dotyczące jurysdykcji sądów państw w Unii, których zastosowanie nie może zostać wyłączone przez przepisy krajowe dotyczące szczególnych rodzajów postępowań uproszczonych, co do których przewidziano również szczególne przesłanki jurysdykcji sądów krajowych?

66 2. Niezależnie od odpowiedzi na pytanie pierwsze, czy art. 7 pkt 5 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, interpretowany zgodnie z wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2019 r. w sprawie C-464/18, Ryanair DAC, należy interpretować w ten sposób, że

pojęcie „filii, agencji lub innego oddziału” jest autonomicznym pojęciem prawa Unii, a jeśli tak – to jakie jest jego znaczenie w odniesieniu do wymogu zawarcia umowy w ramach działalności oddziału?

67 3. Jeżeli odpowiedź na pytanie pierwsze jest przecząca – że wskazane przepisy nie są bezwzględnie obowiązujące, a odpowiedź na część pierwszą pytania drugiego jest twierdząca, to czy art. 7 pkt 5 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, interpretowany zgodnie z wyrokiem z dnia 13 listopada 1990 r. w sprawie C-106/89, Marleasing, należy interpretować w ten sposób, że

przepisy krajowe, w których przewidziano jurysdykcję opartą na istnieniu „miejsca prowadzenia działalności (gospodarczej)” w danym państwie, należy interpretować w odniesieniu do tego terminu zgodnie z wykładnią pojęcia „filii, agencji lub innego oddziału” dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej?

68 4. Czy art. 7 pkt 5 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że

dla celów określenia jurysdykcji w odniesieniu do roszczeń przeciwko filii, agencji lub oddziałowi reguluje on nie tylko podział jurysdykcji sądów między państwami w Unii Europejskiej, lecz także podział właściwości miejscowej między sądami każdego z państw?

69 5. Czy art. 28 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012, interpretowany zgodnie ze wskazówkami zawartymi w wyroku z dnia 9 września 2021 r. w sprawach połączonych C-208/20 i C-256/20, Toplofikatsia Sofia, należy interpretować w ten sposób, że

nie dopuszcza on, by w jednostronnych postępowaniach krajowych takich jak postępowania o wydanie nakazu zapłaty, w których pozwany zostaje ukonstytuowany po wydaniu orzeczenia sądu, sąd ten ustalił swoją jurysdykcję dopiero po podjęciu próby doręczenia aktu sądu pozwanemu?

70 [...]

71 [...]

72 [...]

DOKUMENT ROBOCZY